Ч. 38. Львів, середа, дня 18. лютого (2. марця) 1904. Річник VIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . . 1·70 кор
За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. **пл. Домбровского (Хорунщини).** Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Потреба живійшої і ревнійшої роботи народної.

(Дальше).

Всім ще живо остають в тямці ті страшні напасти польского дневникарства, ба навіть передових польских політиків і послів (пригадуємо тут промови в соймі і в раді державній проф. Ґломбіньского, В. Дідушицкого і ин.) на руске дневникарство, на Русинів-народовців, на руске духовеньство, на руску молодіж, ба навіть на Є. Е. Митрополита з нагоди рільного безробітя в часї жнив перед двома роками. Майже всю руску суспільність пятновано справдешним анархістичним елементом, що змагає до повного перевороту суспільного в східній Галичині. Розпочала ся на цілій лінії остра репресия супроти рускої суспільности, відчули се на собі многі ученики, потерпіли многі учителї народні і сьвященики, та урядники Русини, дістало ся й руским послам в соймі і державній раді, провалено внесенє на заснованє рускої ґімназиї в Станиславові, розпочала ся місия п. Козловского на широкі розміри, приспішено законодатну роботу у відповідно обдуманім напрямі в соймі з бюрами посередництва праці, принаглювано і виділ краєвий і центральне правительство що-до узисканя санкциї для рентових осель — словом почала ся така поквапна робота проти рускої суспільности, наче-б она справді загрожувала єству польского народу.

Алеж по такій горячковій діяльности, по такій загорілости завзятій почало проявляти ся опамятанє, почало декуди продирати ся і серед польскої суспільности і подекуди й в дневникарстві признанє, що по стороні Поляків-хлїбодавців багато вини, що ті напасти на руску суспільність були в значній мірі неоправдані і вельми пересадні. А ось тепер п. Владислав Ґневош таки прямо признає, że na ogół biorąc, następstwa strejków rolnych w Galicyi wschodniej są dla naszej sprawy narodowej pod każdym względem dodatnie. Отже пощож було робити стільки крику, стільки накликуваня всїх чинників урядових, краєвих і віденьских проти нібито енерґічного руского живла?! Сам п. Ґневош признає, що всї польскі верстви в східній Галичині почали зєдиняти ся нібито nie dla celów zdobywczych, анї для поборюваня Русинів, а для розповсюдженя народної сьвідомости і материяльного скріпленя польского живла, котре почало протиділати супроти винародовленя польского населеня в східній Галичині.

Ми очивидно не можемо мати нїчого проти того, щоби польска суспільність хочби і в східній Галичині осьвідомлювала ся, кріпила ся материяльно і держала ся своєї народности. Але правду сказавши, в дійсности ціла та робота під проводом п. Козловского і єго помічників зовсїм не представляє ся так невинною, як п. Козловский все і всюди запевняє, що та робота навпаки в практиці стала водою на млин всепольский, що та ціла робота має в переважній части ціль заборчу, є свого рода Drang nach Osten і она йде в тім напрямі, який витичив латиньскому духовеньству в в східній Галичині теперішний князь-епископ краківский Пузина, коли ще яко суфраґан візитував в Каменеччину. Запитаний на одній такій візиті латиньским сьвящеником, чи можна рускі душі принимати на латиньске, відповів зовсїм рішучо навіть в присутности руского сьвященика: »brać, co się da!« Отже так само, мимо завірюваня п. Козловского і п. Ґневоша, що та їх робота не є dla celów zdobywczych, ani dla zwalczenia Rusinów, зрозуміли їх помічники ціль єї так, що они мають misyę na kresach, (як се навіть один професор тернопільский виразно висловив ся), мають поборювати руске живло і єго коштом скріпляти і розширяти народний стан посїданя польского. А діє ся се під позором, що Русини нібито багато загорнули Поляків — як сам п. Ґневош запевняє, за останних 20 років 15% латинників переписано на руский обряд (не подає однак жерела!), отже тепер треба сю втрату відзискати. Запевняє вправді п. Ґневош, що z naszej strony nie grozi ruskiej ludności nic? czego by się obawiać musiała, wynaradawiać Rusinów nikt niema zamiaru, запевняє із nikt takiej dążności nieokazał przy publicznych zebraniach. Але се, чого не говорить ся на прилюдних зборах, робить ся тишком, до урядових властий йдуть доноси на руских учителїв і урядників і ті часто покутують за такі доноси переносинами ze względów służbowych, коли тимчасом польскі учителї і урядники з всею ревностю ділають проти руского живла під покришкою towarzystwa szkoły ludowej. П. Ґневош навіть виставив похвальний декрет одному такому професорови, що протягом року мав 27 відчитів по громадах, з котрих деякі були навіть більше як 30 км. віддалені Колиж Русин-учитель поважить ся їздити з такими відчитами, то найде ся зараз якийсь доносчик, що єго опише яко бурителя суспільного ладу, яко розповсюдника суспільної або народної ненависти і на основі таких звичайно пересадних або видуманих доносів, ради окружні домагають ся і осягають переносини ze względów służbowych. В підмогу всепольским загорільцям ідуть москвофільскі доносчики.

(Дальше буде).

Промова делеґата М. р. Василька

виголошена в австрийскій делеґациї дня 18. лютого 1904 р.

Висока делеґациє! Хвилю, в якій сегорічна делеґация приступає до нарад і голосованя над військовим буджетом, повинен будучий історик нашої держави зачислити до найважнїйших.

Є три річи, які спричинюють важність біжучого року в історії Австриї. Ми бачимо, що внутрішні заколоти зросли в обох половинах Австриї вже до того степеня, що в одній половині рекрута зовсїм не ухвалено, так що там грозить небезпека відмовленя державі не лиш средств грошевих але навіть і людий, що є прецїнь найважнїйшим. Але й ми не маємо поки-що нїякої певности, чи у вас не стане ся сего року те саме, що на Угорщині. Вправді хоронить нас перед сим § 14, але менї здає ся, що уживанє § 14 до рекрутованя є з многих причин річию дуже сумнївною.

Щоби уласкавити мадярских шовіністів, дозволено тут на важні концесиї для другої половини держави, а вкінци попав наш великий сусїд у війну із розцвитаючою азийскою державою, яка може дати почин навіть до війни всесьвітної. В таку хвилину здає ся менї річию зовсїм зрозумілою, щоб міродатні чинники держави оцїнювали становище народних делеґатів не лиш після висліду голосованя в отсїй палаті, але щоб розважили також і те, хто саме стоїть поза тими заступниками народів. Також здає ся менї, що се не може а радше не повинно бути рівнодушним для міродатних кругів, як великі народи держави висловлють через своїх заступників, хоч би они являли ся в сїм заступництві лиш в дрібнім числї, свої важкі побоюваня супроти послїдних подій в державі, супроти становища й заряджень покликаних кругів.

Ми рускі посли подавали в послїдних роках наші статистичні цифри до публичної відомости так часто, що я при сїй нагоді мабуть зовсїм не потребую повторювати, що ми являємо ся в Австриї $3^1/_2$ мілїоновим народом, супроти того отже так з огляду на нашу чисельну скількість так і ґеоґрафічне положенє не може бути в такій хвили, як теперішна рівнодушним для держави, яке становище займемо ми в отсїй ситуациї. Тепер мої панове, маю я повне пересьвідченє то, як і послїдного разу, коли я промовляв в палаті, що анї руский нарід анї руска інтелїґенция не супротивить ся менї, коли я заявлю, що ми в сїм критичнім положеню не зайдемо держави з позаду, що ми отже як 19. грудня тамтого року так і тепер дамо наші голоси за сею державною потребою. Але я мушу рішучо зазначити, що ми робимо се із тої причини, позаяк у нас не погас ще послїдний промінь надії, що помимо всїх подій послїдних часів, помимо всїх сумних досьвідів, які ми вже зробили, помимо тяжкої недуги, в яку попадає наша держава щораз глибше, а яку відчуває найбільше наш нарід, може бодай отся криза, отсе накопиченє далекосяглих подій спонукає правлячі круги до звороту у внутрішній політиці, до звороту в відносинах до тих народів нашої держави, які дотепер були найбільш занедбані.

Коли я хочу спрецизувати наші погляди на мадярскі домаганя, які найшли вже одобренє а навіть осущуванє, то мушу передовсїм висловити наші найбільші сумнїви що-до уладженя і орґанїзациї військових шкіл на Угорщині в такім виді, як се тепер плянує ся. Ми чули вже в знаменитій промові мого товариша Бянкінїого, як сейчас із тою хвилиною, як Угри побачили сповненє своїх домагань, зголошує ся нарід хорватский (із єго становища із повною слушностию), щоб такі самі права осягнути і для себе. Коли хто прислухує ся уважно промовам, які виголошують в отсїй палаті заступники ненїмецких народів, той без труду зауважить, що они заключають в собі дрібні наклони до того, щоб ті самі домаганя осягнуто і для свого народу хоч може повільнїйше і в більше осторожний спосіб.

Проти сего стоїть лише запевненє Є. Е. мінїстра війни, що армія мусить стати одноцїльною, а мова службова й команди одностайна

Справді, коли ми нашою частиною спільних видатків, яка виносить 65% будемо теперішний офіцирский корпус, який має лиш 17% знаючих мадярску мову, доповнювати в мадярских школах в інтересі збільшеня скількости мадярских офіцирів і через те осягнемо вже в недалекім часі мадярский корпус офіцирский, то тоді віддамо наших єдиних приятелів по тім боці — немадярскі народи— не лиш на ласку і неласку мадярскої управи і справедливости але також і мадярского війска! Ми, Русини, знаємо се дуже добре, що значить, коли власті адміністрацийні і судові мають на свій розказ війско в цїли переведеня власних заряджень. А се є ще війско — австрийске. Се є поки-що війско не нациї, із якою ми боремо ся, але війско, якого кермуючі особи приходять до краю чужими. Як же було-б се доперва тоді, колиб ми мали нині в Галичині ще й польске війско, колиб ми до тамошної управи і справедливости мали ще й польску армію? А се усьміхає ся немадярским нациям в Угорщині вже в недалекій будучности.

Хоч я сего не хочу так виразно висказувати, позаяк не хочу надто займати сеї палати внутрішними борбами, які ведуть ся в однім короннім краю сеї держави, однак ви зрозумієте, з якої причини ходить нам о те як найбільше, щоби в дотеперішнім устрою армії не зайшла ніяка зміна. Бож на те мабуть всї згодимо ся, що така звязкова армія із спільним війском на час війни, така армія, що буде уладжена також і в своїй управі після народностий, була б радше дружиною pompes funébres нашої держави. Щоби отже оминути таке далекосягле роздроблене, мають лиш поодинокі упривілейовані народи задержати свої армії.

Перший примір того бачимо на узглядненю Угрів, яко упривілейованих історичних крикунів; відтак прийшли би до сего ще два, три народи, які мають в сїй державі вже з давендавна такий привілей, що їм позваляє ся на все, чого лиш забажають ради нанесеня шкоди державі. (*Дуже справедливо!*). Тому то підносимо наш остерігаючий голос ми, ми кривджені й так дуже запізнані, ми, яких права так страшно обмежені у всїх напрямах, вірні свому основному переконаню, щоб витревати при сїй державі до послїдної границї можливости так само, як сини нашого народу, що боронять сю державу на поли борби. Ми почуваємо ся до обовязку скритикувати сей доконаний факт, а при тім без ляку »во всеуслишаніє« заявити, що ми уважаємо сю уступчивість, з якою поступає ся супроти мадярскої манії великости, яку й тепер виявляє ся, за річ, яка приведе для нашої держави як найбільші шкоди, та що ми все ще таки віримо, що коли мадярска манія великости (Grössenwahn), яка нїколи не спочиває в однїй стадиї, лиш все, коли вже що-небудь осягнула, ще більше бажає... Президент Ґавч (дзвонить): Прошу таких висловів, як манія великости не уживати.

(Делеґат Микола р. Василько говорить дальше)... в своїх жаданях щораз дальше поступає, то преці найде ся по сїй сторонї нашої держави в столичнім місті Відни сильна рука, яка зробить рішучий конець тим аспірациям і яка будячи і збираючи проти мадярства сили, які по тамтой бік дрімають і з нами симпатизують як Румуни, Серби, Хорвати, Словінці, Нїмці і Русини, поставить може цїлу отсю державу на инші, тривкійші основи чим ті, на яких спочиває она нинї! Дуалїзм, ославлена угода і аспірациї на осібну мадярску армію мусять завести отсю державу над беріг пропасти. Се є мої погляди. Се хотїв я тут ясно і понятно висказати.

(Конець буде).

„Днїстер“ в 1903 р.

Рада надзираюча Товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту »Днїстер« відбула дня 25. лютого с. р. звичайне квартальне засїданє під проводом президента совітника Григория Кузьми при участи 17 членів Ради і правительственного комісаря, радника двору Адольфа Гута. Дирекция представила справозданє Товариства обезпечень за XI адміністрацийний рік (1903): число обезпечень і сума премій зросли в тім роцї, бо було 142.780 поліс з премією 1,310.557 К, т. є о 29.391 поліс і о 268.303 К премії більше, ніж в попереднім роцї (1902); однак під зглядом пожарів і шкід належав сей рік до найтяжших; сума шкід з коштами ліквідациї і ратунковими виносила 982.156 К = 75% суми премій (попередного року 51%). Найбільше шкід причинили обезпеченя селяньскі і міщаньскі (котрі на будинках виносили 80% премії, на движимостях 91%, а на збіжу 71% премії тої катеґориї) — але також на инших предметах були значні шкоди: на церквах 14 шкід на суму 23.165 К, на приходствах 17 шкід на 34.915 К і т. д. — З суми шкід припадає на реасекурацию 510.816 К (52% суми шкід); остало 471.340 К = 70% премій на власний рахунок (попередного року 45%).

Всїх будинків є обезпечених 220.150, в тім будинків мешкальних 122.545. Церков є обезпечених 2.398 (необезпечених в »Днїстрі« 940), а приходств 1.449 (необезпечених 447). Фонд резервовий збільшив ся в роцї о 95.469 К і виносить 552.398 К, резерва премій збільшила ся о 32.855 К і виносить 303.000 К т. є 45% премії netto; фонд емеритальний збільшив ся о 27.326 К і виносить 98.042 К; резерва специяльна виносить 9.000 К; фонд на ріжницю курсів 39.606 К; фонд специяльний для зворотів 11.604 К, разом отже всї власні фонди Товариства виносять 1,013.691 К. — Цїнних паперів посїдає Товариство 1,012.200 К номінальної вартости (1,007.298 К після курсу). Надвижка білянсова за р. 1903 виносить 83.819 К.

Рада надзираюча приняла до відомости справозданє дирекциї і комісиї ревізийної і затвердила ухвалу комісиї ради надзираючої, котра в січни с. р. установила, що з надвижки річної належить членам удїлити в тім роцї зворот в висотї 5% премій.

В Товаристві взаїмного кредиту »Днїстер« в VIII роцї адміністрацийнім (1903) збільшив ся оборот касовий о 639.487 К і виносив 4,749.522 К; капітал оборотовий збільшив ся о 231.703 К і виносив 1,611.524 К. Членів числить Товариство 2.831 з 2.963 декларованими удїлами на суму 148.150 К, на удїли вплачено 109.835 К т. є 74% декларованої суми. Фонд резервовий, резерва специяльна і фонд на ріжницю курсів виносять 21.318 К 44 с. Разом з удїлами фонди власні виносять 131.154 К. Вкладки ощадности виносять на 1.558 книжочках 1,444,589 К. Позички на 2.293 скриптах виносять 1,212.673 К, з котрих 2.076 скриптів на 1,172.330 К суть інтабульовані на першім місци в пупілярний спосіб; позичок на векслї є 212 на 118.148 К. Залеглости позичкові виносили з кінцем року у 180 довжників 17.000 К 54 с, т. є заледви 1½% суми позичок; найдавнїйші рати залягають з р. 1901 (7 рат), переважна часть рат походила з остатних місяців 1903 р. — і зістали в значній части вже с. р. заплачені. На судову дорогу віддано в 1903 роцї 17 справ о довжну суму 6.837 К 15 с. В цїнних паперах і на вкладках умістило Товариство суму 196.243 К; всї вкладки уміщені в руских Товариствах. Чистий зиск за р. 1903 виносить 12.805 К 06 с.

Рада принявши до відомости справозданє Дирекциї, ухвалила удїлити з Товариства кредитового суму 3.000 К на публичні добродїйні цїли, а то: 1) на будову і запомоги церквам Архиепархії львівскої 400 К, Епархії перемиской і станиславівскої по 300 К, разом 1000 К. 2) 3 Товариствам взаїмної помочи дяків у Львові, Перемишли і Станиславові по 100 К, разом 300 К. 3) »Шкільним помочам« у Львові, Перемишли Тернополи і Коломиї по 75 К, в Станиславові, Самборі і Снятинї по 50 К, разом 450 К. 4) Бурсам Товариства педаґоґічного у Львові і Коломиї по 100 К, в Тернополи 80 К, в Станиславові 50 К, Бурсї св. Онуфрія в Ярославові 100 К, в Новім Санчи обом по 50 К, в Бродах 50 К, в Золочеві обом по 50 К, в Сокали 50 К, в Дрогобичи 40 К, в Чернівцях 40 К, разом 810 К. Бурсам селяньским в Станиславові 50 К, в Стрию 50 К, ремісничій у Львові 50 К, Тов. св. Кирила в Перемишли 40 К, разом 190 К. 6) Захоронкам: у Львові 50 К, СС. Служебниць в Ямницї пов. станиславівского 50 К, інститутови СС. Василиянок в Перемишли 100 К, інститутови дївчат в Станиславові 50 К, разом 250 К. В протягу року 1903 роздано на публичні добродїйства 545 К і з провізиї від обезпечень житєвих заключених за посередництвом нашого Товариства 1054 К, котрі вже давнїйше оголошено; разом отже удїлено на добродїйні цїли 4.599 К. Належить проте обезпеченя житєві заключати через »Днїстер«.

Дальше ухвалила рада обнизити стопу процентову від позичок від 1. липня 1904 на 6% місто 6½%, — як також допустити сплату більших позичок на 15 літ в 30

Богдан Лепкий.

ГОСТИНА.

(Дальше).

Се була справдї одинока рада.

»А, якже то село називаєть ся?«

»Підберезє«.

»Підберезє? То чудесно! Там є мій товариш сьвящеником... Гей, Федьку! Завертай конї! Їдемо до Підберезя«.

За хвилю я знов сидїв Федькови за плечами і наглив його, щоби їхав скорше, бо люди положать ся спати. Федько знов крутив кудлатою головою і казав, що він там їздив недавно з пан-отцем, і було далеко пізнїйше, а не спали.

»Колиж ти їздив?« — спитаю.

»На празник« — відповідає преспокійно Федько. Приїхали ми до Піберезя в ночи.

Допитали ся до попівства — заїздимо. З комина курить ся і в однім вікнї сьвітло — славити Бога. Видно, що не вспули. Зліз я з того поганого возиська — йду. В городци — дивно. Нїби якісь грядки, нїби цьвіти, але всьо то занущене, заросле, як образ намальований і замараний. Так само в хатї. Видно достаток, видно порядок, нема ладу. Якоюсь пусткою віє з того дому.

Так буває, коли вернемо з далекої дороги.

Застанемо усьо вимите, вичищене, відсьвіжене а мимо того не таке, як треба.

Розглядаючись по хатї, запримітив я над фортепяном жіночий, гарний портрет і що йно тодї згадав, що мій товариш вдовець.

Він жив з жінкою коротко і вона вмерла нагло і ненадїйно.

Спомин той вразив мене не мило і я почав було жалувати, що заїхав туди, як двері до гостинньої відчинили ся і на порозї появив ся мій колишнїй товариш. Був веселий і жвавий та держав ся молодо. Лиш над чолом, між густим, чорним волосєм сріблили ся білі нитки. Так, інодї, ззараня вдарить мороз і сріблить ся на зеленій, здоровій траві.

»Гора з горою не зійдеть ся!« — кричав, витаючи мене. — От і не вірже ту бабським повірям! Мене від самого раня свербіла права долоня — аж отсе ти приїхав. Спасибі! — говорив трясучи моєю рукою. — Спасибі, що не забув про мене і поступив до бідного пустинника. А я думав, що ми хіба на другім сьвітї побачимо ся«.

»Там своєю дорогою, а ту своєю« — відповів я, стискаючи його холодну руку.

»Звідкіляж ти їдеш? Ага, певно від свояків. Мабуть спізнив ся до поїзду. Воно у нас лучаєть ся дуже часто. Задержують чоловіка від снїдання до підвечірку, а потім під ніч пускають на волю божу. Та не даром кажуть: нема злого, щоб на добре не вийшло. Як раз завдяки тій нашій своєрідности я нинї тебе бачу. Правда?«

»Ти вгадав« — і я оповів йому пригоду. Він слухав, дивлячи ся на мене лагідними, голубими очима, котрі пригадали менї мої давні літа. Нераз глядїли ми оттак один на другого щиро і прямо, не маючи що перед собою скривати. Лиш нинї запримітив я на тих ясних зїницях якусь легку опону з мрії і смутку.

А перше були вони такі ясні та чисті, такі прозрачні як гірська кирниця при дорозї.

(Дальше буде).

ратах амортизацийних (дотепер найдовше сплата могла тревати до 10 літ). Окрім того залагодила Рада инші справи адміністрацийні.

Японьско-росийска війна.

З Порт-Артура.

Командант Порт-Артура ґен. Стефель видав дня 28. лютого дневний розказ слідуючого змісту: „Пригадую всім, покликаним до оборони твердині, укріплень і населеня, що Японці уважають точкою народної чести заняти Порт-Артур. Щоби заатакувати твердиню, Японці будуть старати ся висісти на сушу і ударять на Порт-Артур, а щонайменше збурять зелізницю. Однакож неприятель є в блуді, плекаючи такі надії, а війско й населенє повинно памятати, що борбу будемо вести до послідка, бо я ніколи не дам розказу до уступленя. Тож взиваю всіх, щоби памятали добре, що може бути тілько борба на смерть і житє. Хто без борби хотів би вицофати ся, не спасе ся. І не має иншого виходу: з трех сторін окружає нас море, з четвертої засів ся неприятель. Нічо иншого не остає нам, як тілько бороти ся, або згинути“. Оно справді стає дивно, чому еще до тепер Японці не заатакували Порт Артура зі сторони суші. Вже стілько десяток тисяч, після анґлійских донесень, мали висадити в Кореї, вже над рікою Ялю мали появити ся в знатній силї, вже мали висісти в заливі Пасєт понизше Владивостока і здобурши Гунун машерувати на Кірін — а не успіли еще осадовити ся на росийскім півострові Квантуні, перервати зелізницю до Мукдену, і розпочати облогу Порт-Артура! А тимчасом росийска балтийска фльота на чолї з могутним панцирником „Остобоєю“ вже виплинула з Червоного моря і поволи надтягає до Тихого океана. Час подорожи морем дасть менше-більше докладно означити ся. Не виключене, що вже тепер обі фльоти, владивостоцка і з Порт-Артура мають заатакувати на мори Японців з трех сторін. Тоді прийде до отвертої, правдивої морскої битви і рішить ся перевага одної з обох сторін. Що Японці готовлять ся на ту евентуальність, вказує те, що вони дня 25 м. м., коли то японьскі кораблї підчас атаку на Порт-Артур потерпіли чимало від фортечного огня, не повторили більше атаку, а кілька панцирників відїхали до доків в Наґасакі задля направи.

Нові вісти.

Вістки про висадженє на сушу Японців в заливі Пасєта не находять потвердженя — як доносять з Владивостока, отже хиба з найкомпетентнїйшого жерела. Натомість імовірним видає ся донесенє Courrieur a de Tientsin, що в Ґензан (на східнім побережю Кореї) висїло 60.000 Японців, які мають іти на Манджурию. Той сам дневник доносить, що японьский панцирник „Пошіма“ і кружівники „Осова“ і „Товільо“ стали ушкоджені підчас послїдного атаку на Порт-Артур і поплили до Наґасакі задля направи Також бюро Райтера доносить з Чіфу, що два Японьскі панцирники ушкоджені і потребують направи. Кореспондент росийскої телеґрафічної аґенциї довідує ся в Чіянан, від жиючих в Інкав чужосторонців, що Японці одержали розказ дня 1. марця взяти Порт-Артур приступом. Росийска аґенция доносить також з Пекіну, що кн. Чінґ мав звернути увагу японьского посла, що японьскі емісарі, розширюючи фалшиві поголоски в Китаю, можуть викликати повстанє китайского населеня против чужинців, тому кн. Чінґ просив, щоби запобічи сїй діяльности. Мимо того, як говорять инші донесеня, рухи китайских війск на границї є дуже підозріні. В кількох місцевостях прямо відмовлено продажи живности. До берлиньского Lokal Anzeiger-а доносять, що 30.000 китайского війска стоїть на північно-східній границї Чілі. Під проводом Японців відбувають ся транспорти війска в малих партиях і дуже скрито. Times доносить, що дві сотні козаків напало на корейский табор під Анджу і розбили его в розтїч та забрали велику скількість оружия. Корейцї не ставили навіть опору. Полковник Мищенко — доносить росийска телеґрафічна аґенция — прибув з відділом кінних козаків на територию Кореї. Їздцї і їх конї держать ся дуже добре. Корейскі урядники всюди, де покажуть ся Росияни, утїкають. Козаки опанували телеґрафічну лінїю в північній Кореї. Корпус піхоти відповідно до розказу ґенерала Лєнєвича, поступає за козаками. В сей спосіб висилаючи легкі відділи козаків для непокоєня північної Кореї, хотять Росияни з одної сторони нагнати страху Корейцям, щоби не прилучили ся до Японців, а другої змусити їх до скорих і тяжких маршів в глубину Манджуриї, де їх прийме доперва переважаюча сила сцентралїзованої росийскої армії. — Zeit доносить, що після традицийного росийского звичаю цар поїде на поле війни, як тілько позволить єму на те здоровлє і трохи лагіднїйше веремя, щоби своєю присутностию і повагою піднести боєвого духа серед армії.

— ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новим передплатникам від 14. н. ст. марця с. р. будемо до того часу висилати »Руслана« **даром**.

Новинки.

— **Календар**. В середу: руско-кат. Льва папи; — рим.-кат. Симплїция. — В четвер: руско-кат. Архіпа, Теодата; рим.-кат. Кунеґунди.

— **Против окружних громад**. Збори польских селян в Мельци, скликані людовцями дня 25. лютого ухвалили між иншими резолюцию: »Людові збори в Мельци протестують рішучо против заведеня збірних громад, зглядно окружних, та взагалї против зменшеня громадскої самоуправи, а противно жадають: 1) влученя двірских областий до громад, 2) аби війта вибирала цїла громада на один рік тайним, безпосередним і загальним голосованєм; а рада громадска має остати, як до тепер«. Отже не тілько руске, але і польске селяньство закладає протест против згаданого проєкту польскої тромтадрациї на обмеженє громадскої автономії. Знаменним є при тім поведенє людовців з Kurjer-a lwowsk-ого, що всьо те, против чого боронять Мазурів, радо допускають на руске населенє на рівні з иншими польскими і всепольскими шовіністами.

— **Тарасові роковини у Львові**. Концерт в 43. роковини смерти Тараса Шевченка устроює українсько-руска молодїж II, III, IV і V ґімназий і I і II шкіл реальних у Львові в салї »Народного Дому« в суботу дня 5. с. м. о 3. год. пополудни. Проґрама добірно зложена з 14 точок. — Добровільні датки при вступі призначені на руский театр.

— **Пожарну філїю „Сокола“ в Гаях**, львівского повіта, засновано на статутї »Сокола« у Львові. Статут затвердило вже ц. к. намісництво.

— **Заява недовіря польским послам**. Дня 28. лютого складали посли Добошиньский (V курия) і Ґіжовский (IV к.) посольский звіт в Рудках. На збори прибуло понад 250 селян-виборців, щоби почути своїх непрошених заступників в державній радї Селяни поставили на голову зборів о. Онишкевича з Хишевич, але щоби не розбити зборів, згодили ся, аби зборам проводив поставлений повітовим секретарем пос. Баль. По промовах пп. Добошиньского і Ґіжовского перериваних часто окликами »ганьба«, »проч« на їх адресу, присутні 233 голосами ухвалили обом послам за їх протируску діяльність заяву недовіря. За заявою довіря заявило ся лише 18 голосів. Зібрані виходячи з салї, відсьпівали »Ще не вмерла Україна« і »Не пора«.

— **Іменованя і перенесеня**. Президент міністрів іменував радником кр. суду секретара д-ра Івана Гоцера зі Львова, судового адюнкта Адама Жмурку зі Ст. Самбора секретарем для Тернополя, заступником держ. прокуратора Теодора Пшихоцкого з Н. Санча прокуратором в Яслї. — Президент міністрів переніс радника кр. суду Антона Свердохліба начальника повіт. суду в Ярославі до Львова, радника Сьвятослава Шанковского начальника повіт. суду в Огинї до Станиславова, радника Теофіля Макуха начальника повіт. суду в Старійсоли до Тернополя і радника д-ра Івана Дрезиньского з Бережан до Перемишля.

— **Новий дворець у Львові** уже викінчений і виглядає величаво. Станув з муру, зелїза і скла по найновійшим вимогам технїчної штуки і естетичної архитектури, прикрашений фресками, мальовилами, пауками, меблями і т. д. в краєвих стилях: гуцульскім і закопаньскім. Верх двірця становить величезна скляна копула над симетрично розміщеними обома крилами двірця, з яких в правім є цїсарский павільон. В одній лінїї з серединою копули є головний вхід до передсїнка вестибулю, де, як по инших двірцях, є почта, трафіка, бюро ґазет і т. д. З передсїнка входить ся до вестибулю, просторої і величавої галї. З правої і лївої сторони находять ся білєтові каси, в глубині каси пакункові, а з боків два коритарі, на право до ждальнї і реставрациї III кл. а на лїво до I і II кл. Із ждальнїв і вестибулю ведуть коритарі до трох тунелїв на перон. Окремі тунелї мають почта і ревізийні орґани для приїзджаючих до Львова. Цїлий перон є критий зелїзною оскленою галею і подїлений на чотири заїзди, в яких стають поїзди в загальнім числї 76 на добу. По переданю двірця до загального ужитку, мають еще добудовати чотири заїзди, так що кождий шлях зелїзницї зі Львова буде мати окремий заїзд з окремим тунельом. Над кождим тунельом буде написано, куда їде дотичний поїзд. Зарядови зелїзницї ходило о те, аби часом хто не всїв до не свого поїзду, тому подїлено перон на клїтки. Питанє однак тепер, як будуть орієнтувати ся в тунелях, коритарях і т. п. закамарках ті мілїони галицких анальфабетів, з котрих неодному випаде приїхати до Львова і вертати домів. Як котрий з них залїзе у невластивий тунель, то пропав. — Отворенє і посьвяченє нового двірця відбуде ся 26. с. м. в присутности міністра зелїзниць, п. Вітека.

— **В військових арештах в Перемишли** при ул. Кошаровій і Чарнецкого перебуває тепер до 1000 вязнїв, одні в слїдстві, инші засуджені на кару. Около 200 вязнїв денно уживає ся до ріжних робіт поза вязницею в маґазинах, а за те они одержують малий додаток. Коли в суботу покликано вязнїв, аби йшли на роботу, они всї солїдарно заявили, що мають лихий харч і тому до роботи не здібні. Профоси загрозили карами, але вязнї почали так кричати, що голос лунав по цїлім передмістю. Коли варта також не могла успокоїти вязнїв, покликано дві компанії 45. п. п. і тодї настав спокій в арештах. За кару заковано богато вязнїв в кайдани і засуджено на темницю і піст, але мимо того до роботи нїхто не пійшов.

— **Пригода на зелїзници**. З Сокаля доносять нам: Сеї ночи (на вторник) вискочила із шин на зворотници льокомотива тягарового поїзду. Наслїдком сего шлях зелїзничий був загороджений, а особовий поїзд до Львова і Ярослава не міг відїхати в означенім часї. На телеґрафічне візванє прибув з Рускої Рави один поїзд на поміч і яко особовий поїзд виїхав з Сокаля з $1^1/_2$-годинним припізненєм.

— **Слїд по шпіонови**. Бувший підофіцир Боднар, який в червни минулого року допустив ся крадїжи мобілїзацийних плянів в Станиславові, перебуває тепер в Америцї. Він прислав звідтам картку до профоса черновецкої ґарнїзонової вязницї і заявляє, що має там посаду урядника. Картку відослано з Черновець до команди дивізиї, де Боднар украв був пляни.

Страстні проповіди, д-ра І. Бартошевского, появили ся в книгарскій розпродажи. Можна їх набувати по цїнї 2 К або в Ставропигійскій книгарни у Львові, або у автора (Львів, ул. Домса ч. 5), котрий на жаданє висилає як »Страстні проповіди« так і »Проповіди недїльні« по 4 К за примірник, а також на інтенциї богослужебні. Небавом появить ся також II часть »Похоронних проповідий« сего автора. Замовляти на Служби Божі можна вже тепер В книгарнї Ставропигійскій і у автора (Львів, ул. Домса ч. 5.) можна еще набути I. часть »Похоронних проповідий« по цїнї 3 К від примірника. Ту книжку дає автор також на богослужебні інтенциї.

— Кождий Русин і Русинка повинен бути членом Руского Товариства педаґ. Вписове 1 К, вкладка членьска річно 1 К.

Телеґрами

з дня 1. марця.

Відень. Президент міністрів др. Кербер і міністер др. Гартель заявили вчера депутациї м. Триєста, що вже порішено утворити правничий виділ італїйского унїверситету та додали, що Триєст не надає ся до приміщеня італїйского унїверситету.

Відень. З Іскібу доносять, що до збунтованих Альбанців приїхав чорногорский воєвода Маркович і привіз їм поздоровленє від князя та запевнив, що князь в случаю потреби пришле їм на поміч своє війско.

Берлин. Урядово доносять, що німецке війско під проводом майора Есдорфа звело дня 25. лютого кровавий бій з Герерами в німецких кольонїях полудневo-західної Африки. Позициї обсаджені Герерами були так догідні, що артилєрия не могла їх атакувати. Бій тревав цїлий день, а вечером Німцї приступом прогнали Герерів і забрали 2 500 штук худоби. По німецкій сторонї погиб 1 офіцир, а кількох рядових було тяжко ранених і кількох легко.

Льондон. Бюро Ляфана доносить, що Японцї укріплюють Сеуль 18-ма великими гарматами.

Льондон. Times доносить, що японьска фльота бльокує Владивосток.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Інкау дня 29. м. м.: Нинї рано 15 японьских военних кораблїв появило ся перед Портом Артура і отворили сильний огонь. Росийскі кружівники „Новік“, „Аскольд“ і »Боян“ з чотирма торпедівцями виплили з Порт-Артура, аби заатакувати японьску фльоту, але мусїли цофнути ся. „Аскольд“ звільна потапає, „Новік“ тяжко ушкоджений, один росийский торпедовець затонув. „Ретвізан“ знова ушкоджений. По двогодиннім огню японьскі кораблї відплили.

Цінник

львівскої Палати торговельної і промислової.

Львів, дня 1. марця 1904.

	плат. кор. К	плат. кор. с	жад. валюта К	жад. валюта с
I. Акциї за штуку.				
Банк гіп. гал. по 200 зл. (400 К)	5 5	—	545	—
Банк гал. для торг. і пром по 200 зл.	—	—	260	—
Банк кред. гал. по 200 зл. в лїквід	—	—	—	—
Зел. гал Кар Людв. по 200 зл (420 К)	—	—	—	—
Зел. Львів Черн-Ясси по 200 зл. (400 К)	572	—	580	—
Гарбарня в Ряшеві по 200 зл (400 К)	—	—	—	—
Фабр. ваґонів в Сяноку по 500 К	350	—	370	—
Тов. для гал. и дпр. елекр. 200 зл.	400	—	410	—
II. Листи заставні за 100 К				
Банку гіп. гал. 5% вильос з 10%	111	—	—	—
„ „ „ 4½% льос. в 50 льосов.	101	—	101	70
„ „ „ 4% 60 льос. по 200 К	98	30	99	—
„ краєв. 4½% льос. в 51 льосов	102	20	192	90
„ „ 4% льос в 57 льосов.	98	80	99	50
Тов. кред. гал. земс. 4% (I емісия)	99	—	—	—
„ „ „ „ 4% льос. в 41½ літ	99	20	—	—
„ „ „ „ 4% „ „ 56 „	98	—	98	70
III. Облїґациї по 100 К				
Галицк. пропін. фонду 4%	98	80	99	50
Буков. пропін фонду 5%	102	50	—	—
Комунальні Банку кр. 5% (II ем)	102	20	—	—
„ „ „ 4½% (III ем.)	101	30	102	—
„ „ „ 4% (IV ем)	98	70	99	40
Зел. льокальні dtto 4% по 200 К	98	70	99	40
Позички кр. 6% з 1873. р.	—	—	—	—
„ „ 4% по 200 К з 1893. р.	98	—	98	70
Позичка м. Львова 4% по 200 К	97	70	98	40
„ „ „ 4½% по 200 К	101	80	—	—
IV. Льоси.				
М. Краковa по 20 зл. (40 К)	75	—	80	—
V. Монети.				
Дукат цїсарский	11	25	11	40
20-франківка	19	—	19	20
100 рублїв росийск. срібних	251	—	253	—
100 рублїв росийск. паперових	251	50	254	—
100 марок нїмецких	117	15	117	65

(без біжучого купону.)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адмінїстрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Зарваницю поему **Василя Щурата** можна замовляти лише в Ставропигійскій книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Цїна з почтовою оплатою 25 сот.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Від 1. до 15. марця 1904.

Нова величава проґрама!

Морска битва на Жовтім мори.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлю і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч 9. у Львові.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Днїстер“

стоваришенє зареєстроване в обмеженою порукою у Львові, ринок ч. 10, дім „Просьвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько обезпечені тревало в „Днїстрі“ від огню. Членьский удїл 50 К можна зложити в ратах; вписове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **ПОЗИЧКИ** на **6½%** за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 лїт.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иншім купнї землї нехай купуючі звертають ся за **позичками до „ДНЇСТРА“**.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени **дивіденду** від удїлів а часть зиску призначує ся **на добродїйні цїли**; дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. **16 385 К**

Стан 31. груди 1903:

Вкладки	1,444.589 К
Удїли	109.835 К
Фонди резервові	21.318 К
Позички	1,330.822 К
Цїнні папери, льок. в банках і на рах біжучий	280.681 К

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Християньский Календар МІСИОНАРЯ

на 1904 рік

коштує лише 50 сот., а з почтовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрациї гарні. При закупнї більше примірників вельми значний опуст. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св. Василія В. в Жовкві.*

В книгарни Товариства ім. Шевченка і в книгарни Ставропигійскій можна дістати отсї працї видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність ґімназий. Цїна 1 К.

Партийна полїтика і морал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским »соколикам і паннам«). Ц. 50 с.

Социялїзм, етика і полїтика (під розвагу »старшим і молодшим«). Ц. 50 с.

Три перші працї зладжені на основі творів професора берлиньского унїверситету д-ра Фрідріха Паульзена.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп. приходить о годинї	Поїзд особ. приходить о годинї	до Львова
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Калуша
	6·50	з Сокаля, Рави рускої
	7·35	з Самбора, Хирова
	7·35	з Підво. очиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55	„ „ на дв. головний
	7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
1.30	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	9·57	з Стрия
	10·25	з Ряшева, Любачева
	11·15	з Станиславова (Керемезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
2·15		з Підволочиск, Копичинців на дв Підз
2 30		„ „ на дв. голов.
	4 35	з Стрия, Хирова, Борислава
	5 06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5 0	„ „ „ на дв. голов.
	5·20	з Яворова
1·40	5·10	з Чернівців, Іцкан
	5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Н і ч		
	8·20	з Яворова
12·20	9 20	з Чернівців, Букарешту
8·40		
2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова
	10·00	з Самбора, Сянока
	10 02	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10· 0	„ „ „ на дв. голов.
	10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3· 9	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп. відходить о годинї	Поїзд особ. відходить о годинї	зі Львова
	6·22	до Сучави, Жидачева, Керемезе, Потутор
1·50	6·30	до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
8·25		
2·50	8·35	до Кракова Відня, Праги, Берлина
	9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·25	до Самбора, Хирова
	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
	10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
2·40	10·40	до Тернополя, Потутор, дв. головний
	10·57	„ „ дв. Підзамче
	3·05	до Стрия, Хирова, Борислава
	3·25	до Ряшева, Любачева
	3·40	до Самбора, Хирова
	3·50	до Яворова
Н і ч		
	6·05	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
	6·51	до Яворова
	6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·05	до Сокаля, Рави рускої
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
	10·55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24	„ „ дв. Підзамче
	11·05	до Стрия
	11·11	до Жовкви (лише що недїлї)
	4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год 36 мін часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.